

Mürüvvet ULUSOY DENİZ

II. Hafta

FİDANLIK YERİ SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

KBP212 Fidan Üretim Tekniği

FİDANLIK YERİ SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

1. Ekolojik Faktörler

- İklim
- Toprak
- Su
- Yer-Yöney
- Mevki

2. Ekonomik (İşletme ile ilgili) Faktörler

- Arazi miktarı
- Sermaye
- İşçi durumu
- Bakım uygulamaları
- Pazarlama

FİDANLIK YERİ SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

1. Ekolojik Faktörler

a. İklim

Fidanlık yeri, yetiştiriciliği düşünülen türlerin doğal yetiştiği yerin iklim koşullarına benzer olmalıdır. Örneğin; fidanlıkta doğal çevrede yetişen türler yetiştirilecekse risk az olurken, farklı iklim isteği olup, o bölgede yetiştiriciliği yapılmayan tür seçilirse risk artar. Bitkinin istediği iklim koşullarını sağlamak için örtüaltı yapıları kurulabilir. Bu da üretim maliyetini artmasına neden olabilir. Bu arada üretimi yapılan fidanın pazarlaması mümkün olan bir tür veya çeşit olması gerekir. Fidanlıkta çeşit fazlalığı da işletmede işleri zorlaştırmaktadır. Çeşitlerin iklim isteklerinin birbirine yakın olmasına, üretim tekniklerinin birbirine yakın olması işletme de işlerin kolay yürütülmesi bakımından önemlidir.

FİDANLIK YERİ SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

1. Ekolojik Faktörler

a. İklim

Fidanlık yerinin sıcaklıkları önemlidir. Sıcak bir bölgede kurulan fidanlıklarda tür çeşitliliği fazla tutulabilirken, soğuk bölgelere uyum sağlayan türler sınırlı olabilmektedir. Yüksek kesimlerde don tehlikesi daha fazladır. Sıcak bölgelerde fidanın yetiştiriciliği yapılıp, soğuk bölgelere adaptasyonu sağlanabilir.

Düz alanlarda fidanlık kurulduğunda su baskınları olabilirken, meyilleri alanlarda tesis masrafı yükselmektedir.

Ayrıca ilkbahar ve sonbahar don riski fazla olan bölgelerde, fidanlıklarda don zararı görülebilir.

Şiddetli rüzgarların etkili olduğu derin vadi ve boğazlardan kaçınılmalıdır. Çünkü rüzgar fidanlara zarar verebilir. Yeterli güneş alamadıklarından fidanlar boylu fakat zayıf gelişen fidanları dikimde başarısız olunur. .

FİDANLIK YERİ SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

1. Ekolojik Faktörler

a. İklim

Fidanın vegetasyon süresi ile fidanlık kurulacak bölgenin vegetasyon süresi çakışması gerekir. Vegetasyon süresi uzun olan bir türü soğuk bölgede yetiştirilirse don zararları görülür. Bu zararların önüne geçmek için bölgeye uygun türler tercih edilebilir. Örneğin; Sıcak bölgelerde turunçgiller, defne, servi, mahlep çamı, fıstık çamı vb. türler, ılıman bölgelerde elma, armut, kestane, fındık, dişbudak, vb., ılımlı soğuk bölgelerde ıhlamur gibi türler düşünülebilir.

Bölge dışı türlerin yetiştiriciliği de örtüaltı yapılarında gerçekleştirilebilir.

FİDANLIK YERİ SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

1. Ekolojik Faktörler

a. İklim

Su ihtiyaçları, sulama ile giderilebilir. Yüksek oransal nem tercih edilir fakat bu yerlerde mantar hastalıklarının artması fidan yetiştiriciliğinde zorluklarla karşılaşılabilir. Kurak yerlerde de fidancılık için tercih edilmez. Bu nedenle nem düzeyi fazla olmayan yerler tercih edilir.

Mürüvvet ULUSOĞUZ

FİDANLIK YERİ SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

1. Ekolojik Faktörler

a. İklim

Fidanlık yerinin iklim özellikleri kısaca şu şekilde özetlenebilir.

- Bölgenin iklimi ılıman olan,
- Vejetasyon süresi (periyodu) uzun olan,
- Yağışın dağılımı ve miktar istenilen düzeyde olan,
- Sıcaklık dalgalanmaları fazla, şiddetli rüzgar ve dolu yağışı olmayan
- Yeterli hava nemi olan,
- İlıman hafif rüzgarları olan, yerler fidan işletmesi için uygun ekolojik koşullara sahip yerlerdir.

FİDANLIK YERİ SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

1. Ekolojik Faktörler

b. Toprak

Fidan üretimi toprakta yapılacaksa toprakta şu özelliklerin bulunması gerekir;

- ✓ Toprak derinliğinin 120-150 cm olması idealdir. Toprak derinliğini artırmak için yeni toprak getirmek gerekir oda maliyeti artırır. Derinliği az olan yerlere işletme binaları (depo vb.) kurularak değerlendirilebilir.
- ✓ Hafif bünyeli olmalıdır.
- ✓ Su geçirgenliği iyi olmalıdır.
- ✓ Organik maddece zengin olması tercih edilir.
- ✓ Taban suyunun seviyesinin yüksek olmaması istenir.
- ✓ pH değerinin 5.0-7.2 arasında olması (bu sınırlarda pek çok tür yetiştirilebilir)

FİDANLIK YERİ SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

1. Ekolojik Faktörler

c. Su

Fidanlıklarda yetiştiricilik sadece yağışlara bağımlı düşünülemez. Aynı zamanda yakında su kaynağının (nehir, dere vb.) varlığı da önemlidir.

Fidanlıklarda su ihtiyacı

- Bölgenin iklimine,
- Yetiştiriciliği yapılacak bitki türlerine,
- Ekim alanı,
- Repikaj (şaşırtma) oranlarına,
- Fidanların büyüklüklerine,
- Fidanlıkta yetiştiricilik yapılacak toprak türüne göre değişir.

FİDANLIK YERİ SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

1. Ekolojik Faktörler

d. Yer

Fidanlık kurulumu planlanan alanların (Dağ, tepe, yamaç, etek, ova , vadi gibi) özellikleri bilinmeli ona göre karar verilmelidir.

- ❖ Dağlık alanlar: Soğuk ve rüzgarlı olması ayrıca meyilden dolayı toprak işleme zorluğu nedeniyle fidanlık kurulumu için tercih edilmez.
- ❖ Tepelik alanlar: Rüzgarlı ve toprak derinliği az olduğu genellikle fidanlık kurulmaz.
- ❖ Yamaçlar yani meyilli alanlar teraslama yaparak ve su çıkararak fidan yetiştiriciliği yapılabilir. Özellikle güneye bakan alanlar tercih edilir.
- ❖ Etek alanlar; düzlük alanlardır. Yüksekteki alanlara (dağ, tepe ve yamaca) göre toprak derindir. Fakat bu alanlarda taban suyu problem yaratabilir.

FİDANLIK YERİ SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

1. Ekolojik Faktörler

d. Yer

Fidanlık kurulumu planlanan alanların (Dağ, tepe, yamaç, etek, ova, vadi gibi) özellikleri bilinmeli ona göre karar verilmelidir.

- ❖ Ovalar; ılıman iklime sahip bölgelerde, yakınında akarsu da bulunduğu fidancılık için tercih edilen yerlerdir.
- ❖ Vadiler; su kaynağının bulunması, toprak derinliğinin fazla olması nedenleriyle fidan işletmesinin kurulum yeri olarak tercih edilir.

FİDANLIK YERİ SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

1. Ekolojik Faktörler

e. Yöney

Özellikle meyilli alanlarda etkili bir faktördür. Güneş ışıklarının en dik düştüğü güney yönü diğer yönlerden daha sıcak olur. Kuzey yöneyi en soğuk yöndür. Yüksek sıcaklıklarda yetiştirilen fidanlar güney yönü tercih edilir. Güney yöneyde bitkilerin daha erken uyandığı unutulmamalıdır.

Mürüvvet ÜNİVERSİTESİ

FİDANLIK YERİ SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

1. Ekolojik Faktörler

f. Mevki

Fidanlıkların ulaşımı kolay olması için, yola yakın yerler tercih edilir. Ulaşım kolaylığı işçi, gübre, dezenfektan vb. teminin de, ayrıca nakliye de kolaylık sağlar.

Mürüvvet ULUSOĞUZ

FİDANLIK YERİ SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

1. Ekolojik Faktörler

f. Mevki

Fidanlıkların ulaşımı kolay olması için, yola yakın yerler tercih edilir. Ulaşım kolaylığı işçi, gübre, dezenfektan vb. teminin de, ayrıca nakliye de kolaylık sağlar.

Mürüvvet ULUSOY DENİZ

FİDANLIK YERİ SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

2. Ekonomik Faktörler

a. Arazi miktarı

Ticari amaçlı fidan üretimi yapılıyorsa işletme büyüklüğü minimum 10 dekar tercih edilmelidir.

Fidanlığın büyüklüğünü belirlemede etkili olan faktörler şunlardır:

- En yakın pazarın büyüklüğü
- Yetiştiriciliği planlanan fidan miktarı
- Yetiştiriciliği planlanan türler
- Fidan üretiminde kullanılacak teknikler
- Fidanların yetiştiricilik süresi ve fidan satış yaşı
- Üreticinin mevcut imkanlarına göre değişir.

FİDANLIK YERİ SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

2. Ekonomik Faktörler

b. Sermaye

İşletme sahibinin ekonomik gücü fidanlık büyüklüğünü, yetiştiricilik şekillerini doğrudan etkileyen faktördür. Fidanlıkta fidan üretim süresi bir yıldan başlayıp, daha uzun yıllar sürebilir. Bu sırada veya satılmadığında bakımı da ayrı masraf gerektirir. Bunların hesaba katılması gerekir.

Mürüvvet UUSOY DENİZ

FİDANLIK YERİ SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

2. Ekonomik Faktörler

c. İşçi durumu

Fidanlık kurulacak yerin yakınında tarım işçileri kolaylıkla bulunabilmelidir. İşçilik giderleri de fidanlıkların önemli giderlerinden birini oluşturur. Bazı işlemlerin otomasyonla yapılması işçilik ihtiyacını azaltır (örneğin; sulamanın ve gübrelemenin otomatik yapılması vb).

d. Bakım uygulamaları

Fidanlıklarda kültürel uygulamalar zamanında ve aksatılmadan yapılmalıdır.

FİDANLIK YERİ SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

2. Ekonomik Faktörler

e. Pazarlama

Fidanlıkta yetiştiriciliği yapılan fidanların satış yaşı geldiğinde pazarlanmaları gerekmektedir. Çünkü satışı yapılmayan fidanlar bir sonraki seneye bekletildiğinde fidan için yapılan masraflar artmaktadır. Günümüzde yaygın olan pazarlama yöntemleri doğrudan müşteriye satış, Kooperatifler aracılığıyla, E pazarlama, bayiler vb. şekillerde gerçekleştirilmektedir.